

Lobbyist och tjänsteman?

En studie i regionrepresentantens
tolkning av sin roll som verksam i Bryssel

Anna Hagström

Abstract

The globalization has moved the decision making process in the EU closer to the citizens. Our regional offices are supposed to act as the citizen's extended arm to the EU-institutions in Brussels. But acting as the voice of the people in an international context has proved not to be entirely uncomplicated. A good democratic legitimacy relies on the client's ability to maintain the agencies with coordinated directives. Thereby, democratic legitimacy is founded in the citizen's demand that these regional activities take a political responsibility, further that our civil servants respect democratic values.

The thesis has made use of theories concerning both regional lobbying, border organizations and the role of the civil servant. Based on semi-structured interviews this case study shows that regional representatives are experiencing a sort of role conflict in this organizational structure. Their reality indicates that, as an official in dual roles, you are required to make accomplishments that is hard to live up to. This role conflict is based on the client's unclear directives and that they do not understand the world the officials are facing in Brussels. By this problem the democratic legitimacy is wounded.

Keywords: lobbying, EU, democratic legitimacy, regional offices, border organization

Word count: 10 154

Förord

Jag vill rikta ett varmt tack till Madeleine Koskull (SydSam), Maria Pettersson (East Sweden) samt Ted Bergman (Central Sweden), samtliga verksamma vid svenska regionkontor i Bryssel. Utan Er medverkan hade studien inte varit möjlig.

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte och problemformulering.....	4
1.3	Metod och teori.....	4
1.4	Material och avgränsning	6
2	Teori och definitioner	7
2.1	Definition av regionkontor	7
2.2	Definition av gränsorganisationer	8
2.2.1	Gränsorganisationers demokratiska legitimitet	9
2.2.2	Definition av tjänstemannen.....	10
2.3	Förvaltningsmodeller.....	10
2.3.1	Personliga kvalifikationer inom förvaltningen.....	11
2.4	Lobbyisten	12
2.4.1	EU och lobbying.....	12
2.4.2	Demokratisk legitimitet, transparens och ansvarsutkrävande	13
2.4.3	Regional lobbying.....	14
3	Rolltolkningar.....	16
3.1	Regionkontorens framväxt	16
3.1.1	East Sweden, Central Sweden och SydSam	17
3.2	Roller	18
3.3	Rollkonflikter.....	19
3.4	Kontorets styrning	21
3.5	Lobbyrollen	22
3.6	Värden - demokrati, legitimitet och ansvarsutkrävande.....	24
4	Slutsats	26
5	Referenser	28
6	Bilagor	30

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Globaliseringen har gjort det svårare att urskilja var beslut egentligen fattas och av vem. Vi blir ständigt påmind om att vår vardag i mycket stor utsträckning styrs av de beslut som tas i EU:s olika institutioner, inte minst i takt med det kommande EU-valet (Axelsson *et al.* 2003 s.8-9).

Med tanke på det snåriga nätverk av institutioner och organisationer, vilka direkt eller indirekt påverkar vår vardag, är det idag viktigare än någonsin att förstå hur processerna fungerar i EU (Tallberg 2007 s.11). Ett av många exempel på hur folkets röst har flyttats närmare EU är de regionkontor som med explosionsartad utveckling etablerat sig i unionen de sista femton till tjugo åren (Wallström 2003 s.6).

EU:s medlemsstater har idag flera kontor som representerar röster från hemmaregionernas alla väderstreck. Sverige är inget undantag och har etablerat regionkontor som driver såväl offentliga som privata intressen från norr till söder (Jerneck *et al.* 2001 s.58-59). Regionkontorens etablering i Bryssel är en modell av företeelsen gränsorganisationer genom att verka i både det offentliga och privata. På detta sätt har dessa gränsorganisationer även lyckats skapa starka relationer till såväl varandra som EU:s maktorgan (Björkehög s.1/Karlander 2003 s.80-81).

Idag driver regionkontoren frågor och besitter gedigna kunskaper inom såväl sakpolitik som näringslivsintressen och ingår därigenom i den enorma skara av lobbyister genom vilka många beslut fattas i dagens EU (Jerneck 2003 s.85). Den direkt folkvalda demokratin har präglats av en top-down föreställning men idag ser vi att den politiska makten präglas alltmer av allians- och nätverksbyggande vilket lobbyverksamheten i Bryssel är ett lysande exempel på (Jerneck *et al.* 2001 s.102).

Wallström menar att de regionala och kommunala beslutsfattarna ska verka som medborgarnas förlängda arm och värna om deras inflytande i vår allt mer globaliserade värld (Wallström 2003 s.6). Regionkontorens representanter blir härmed viktiga i vilka frågor de driver och för vem. Dels agerar de i Bryssel som tjänstemän för medborgarnas intresse och som nätverkande lobbyister, dels verkar de med en fot i Bryssel och den andra i Sverige. Studien tar dessa två dimensioner i beaktning och föranleder således nyfikenheten på hur de själva ser på sina dubbla roller (Lundquist 1998 s.10-11).

1.2 Syfte och problemformulering

Även om empirin är bunden till primärt tre regionkontor, East Sweden, Central Sweden samt SydSam, är det inte kontoren i sig som väcker nyfikenhet. Genom att studera regionkontorens verksamheter ämnar uppsatsen undersöka regionrepresentanternas tolkningar av att verka i en gränsorganisation. Även om regionrepresentanterna inte är direkt folkvalda är de en länk mellan regionerna och Bryssel. Att studera spänningarna i dessa regionala roller blir därmed intressant.

Den primära ambitionen i denna studie är att, med hjälp av semistrukturerade djupintervjuer, empiriskt kontrastera och problematisera hur representanterna vid de tre regionkontoren i Bryssel själva ser på sina roller. De teoretiska huvudfrågorna lyder därmed;

- *Med bakgrund av regionkontorens inverkan som gränsorganisation, hur ser regionrepresentanternas bild av deras dubbla roller ut? Finns här en rollkonflikt?*
- *Vilka effekter har den demokratiska legitimiteten på regionrepresentanterna och vice versa?*

Regionrepresentanternas tolkningar och bilder av sina egna roller blir härmed vitala för studiens potential och mina empiriska frågeställningar är således;

- *Ser de sig själva som lobbyister eller tjänstemän?*
- *Finns det en diskrepans mellan upplevda och förväntade roller?*

Tyngden i studien ligger i det empiriska där intervjumaterialet utgör en gedigen kunskapsbank. De semistrukturerade intervjuerna har berört ett brett spektra av frågor vilka kopplats samman med adekvata teorier som har bidragit till att förstå situationen vid svenska regionkontor av idag. Det dubbla rollantagandet kan enligt Jerneck och Gidlunds regionala lobbyteorier, Lundquists teorier om ansvarsutkrävande av våra tjänstemän samt gränsorganisationsteorier få konsekvenser på den demokratiska legitimiteten, vilket gör frågan principiellt intressant. Analysen bygger därför på hur regionrepresentanterna förhåller sig till dessa teorier och uppsatsen studerar också vilka effekter en eventuellt bristande förvaltning kan ha på både regionrepresentanten och kontoret i sig.

1.3 Metod och teori

Uppsatsen består dels av en fall- och fältstudie, dels en intensiv och därigenom kvalitativ studie. Fallstudier kan användas för att beskriva, pröva och utveckla teorier och ambitionen är att göra det förstnämnda. Denna metod ger uppsatsen

bättre urval i studien av regionrepresentanternas syn på sig själva och regionkontorens framtida roll (Teorell *et al.* 2007 s.150). Arbetet kategoriseras därmed som en kombination av både en fall- och fältstudie eftersom jag har vistats ute på ”fältet”- i samtal med regionrepresentanterna i Bryssel (Teorell *et al.* 2007 s.152). Rosén Sundström menar att valet vid fallstudie ofta står mellan stort urval och litet djup eller litet urval och stort djup och i den här studien lutar fallet åt det senare (Rosén Sundström 2009 s.23).

I fallstudien används olika glasögon vilka samtliga hjälper till att få en bild av vad det vill säga att verka i organisationer där rollerna är dubbla och intressena kan beröra både det offentliga och det privata. För att få ett antal tolkningar av regionrepresentanternas roller och vad dessa innebär har studien genomförts av teorianvändande och beskrivande karaktär. Detta eftersom studien ämnar bidra till att beskriva regionrepresentanternas roller utifrån tjänstemanna- och lobbyistrollen samt ur ett legitimitets- och demokratiperspektiv (Esaiasson *et al.* 2003 s.35, 40). Här har Jerneck och Gidlunds regionala lobbyteorier, gränsorganisationsterier samt Lundquists teorier om tjänstemannarollen utgjort lupp för att titta på regionrepresentanternas tolkningar av vilken roll de innehar.

Vad fallstudien beträffar, karaktäriseras den av att en studie görs gällande i en viss kontext, i detta fall regionrepresentanternas bild av sina egna roller samt vilket syfte regionkontoren ska verka för nere i Bryssel. Inom ramen av fallstudien och intervjuerna har förändringen av regionrepresentanternas roller över tid även tagits i beaktning (Esaiasson *et al.* 2007 s.121).

I den beskrivande och empiriska studien utgör regionrepresentanterna ett relevant och betydelsefullt fall. Uppsatsens resultat kommer därför att vara jämförbart med andra regionkontor med liknande struktur och ambitioner vilket styrker arbetets generaliserbarhet (Teorell *et al.* 2007 s.152). I linje med Lundquist, menar Rosén Sundström, är behovet av intersubjektivitet minst lika angeläget vid användning av den kvalitativa som vid den kvantitativa metoden. Därför har studien skonats från subjektiva och privata innebörder (Rosén Sundström 2009 s.29).

Enligt Kvale är intervjun som studiemetod inget märkligt eftersom den utgör ett samtal bestående av både syfte och struktur (Kvale 1997 s.13). Han lyfter fram den kvalitativa forskningsintervjuns tolv aspekter och menar bland annat att den kunskap intervjun ger är ett resultat av samspelet mellan intervjuaren och den intervjuade vilka påverkar varandra (Kvale 1997 s.35, 39). Syftet med den kvalitativa forskningsintervjun är dock att utvinna kvalitativa framställningar av den intervjuades verklighet i avsikt att tyda deras uppfattning (Kvale 1997 s.117).

Den kvalitativa approachen består därmed i att beskriva en företeelse men den hjälper även till med att karaktärisera, upptäcka samt bidra med insikter utifrån hur regionrepresentanterna uppfattar sin livsvärld (Teorell *et al.* 2007 s.265). När Kvale diskuterar analysmetodens sex steg menar han att det råder ett intakt samband mellan den intervjuades beskrivning och tolkning. I och med att intervjumaterialet har sin grund i studiens teorier börjar i den meningens uppsatsens analys redan i intervjuskedet (Kvale 1997 s.170).

Under själva analysarbetet skapas innebörder i intervjun och samtidigt belyses den intervjuades egna tolkningar vilket ger undersökaren nya synvinklar på studiens fenomen (Kvale 1997 s.170-171). Semistrukturerade intervjuer har bidragit till att beskriva och förklara regionrepresentanternas syn på sina roller och kontorets verksamhet. I syftet att beskriva kan motsättningar uppstå mellan studiens validitet och generaliserbarhet. För att stärka validiteten har djupintervjuerna ställts med många och divergerade frågor ur flera olika synvinklar för att mäta samma attityd (Teorell *et al.* 2007 s.267).

På detta sätt har regionrepresentanterna operationaliserats i deras arbete på regionkontoren samt vilken syn de har på sina roller och demokratisk legitimitet när det verkar i Bryssel. Djupintervjuerna har bidragit till mer valida mätningar eftersom syftet med frågorna formulerades väl och uppfattningen är att trovärdighet etablerades hos de intervjuade. På så sätt upprätthåller studien tyngd i både validitet och generaliserbarhet (Teorell *et al.* 2007 s.268). I linje med Teorells resonemang klargjordes, under intervjuerna, syftet med intervjun och ett språkbruk som var lättillgängligt och odramatiskt användes. Detta blev ett lyckat koncept eftersom intervjuerna flöt på på ett okomplicerat sätt (Teorell *et al.* 2007 s.90). Regionrepresentanternas arbete dokumenteras inte alltid vilket gör intervjumetoden till en adekvat materialinsamlingsform i denna fallstudie (Teorell *et al.* 2007 s.89).

Ser man till studiens principiella relevans, är den dels ett fall av ett antal rolltolkningar vilka utgörs av representanterna vid svenska regionkontor, dels ett fall av deras demokratiska legitimitet. I och med att frågan är av deskriptiv karaktär har studien landat i ett beskrivande resultat vilket är nödvändigt för trovärdigheten i min forskningsinsats (Teorell *et al.* 2007 s.278). Intervjuerna föranleder att slutsatsen korresponderar med verkligheten och därför är den empiriska evidensen här central (Teorell *et al.* 2007 s.279).

1.4 Material och avgränsning

Detta myller av regionkontor och beslutandeprocesser utgör oändliga fördjupningsmöjligheter. För att avgränsa studien inom en rimlig nivå har intervjuerna fokuserat på regionrepresentanterna och därmed inte lyft in exempelvis uppdragsgivarnas röster. Deras medverkan skulle ge uppsatsen en helt annan dimension och kräva betydligt större utrymme.

Genom denna avgränsning ämnar studien ge en av många bilder ur det regionala arbetet i Bryssel. Regionrepresentanternas röster har format mitt analysmaterial och deras rolltolkningar utgör därmed verkligheten i denna studie (Kvale 1997 s.34). Primärmaterial i studien består således av intervjumaterialet där särskilt Jerneck och Gidlunds resonemang blir centrala. Även Lundquists resonemang om tjänstemannarollen tas i beaktning medan sekundärmaterial representeras av övriga teorier, rapporter, artiklar och hemsidor (Esaiasson *et al.* 2003 s.307, 309).

2 Teori och definitioner

2.1 Definition av regionkontor

I den här uppsatsen används Jerneck och Gidlunds definition av regionkontor där begreppet betecknar administrativa enheter vilka har som huvudsaklig uppgift att företräda regioner/kommuner i EU-systemet och som etablerats i europeiska beslutscentra, vanligen i Bryssel (Jerneck *et al.* 2001 s.58).

Regionkontoren representerar olika varianter av huvudmän vilka kan vara offentliga uppdragsgivare som kommuner, regioner eller landsting och/eller kommunala samverkansorgan. Likväl kan huvudmännen vara olika aktörer hemma i Sverige som agerar samarbetspartners eller uppdragsgivare i form av universitet eller näringslivsverksamheter (Berg *et al.* 2007 s.48). Detta styr även hur huvudmännens och uppdragsgivarnas syften och mål ser ut samt vilken typ av inflytande på beslutsprocesser representanterna nere i Bryssel har (Jerneck *et al.* 2001 s.71-72).

Organisationsformen kan även se olika ut mellan kontoren och kan drivas både som aktiebolag på uppdrag av en ideell organisation och som en del av en stads förvaltning i Sverige. Inom ramen av dessa ytterligheter finns organisationsvarianter i form av nätverk och projekt där personalstaben kan vara alltifrån en till femton personer på plats i Bryssel. Ofta finns även ett kontor representerat på hemmaplan (Berg *et al.* 2007 s.48).

Det centrala i den regionala politiken är de fyra så kallade strukturfonderna vilka bland annat har som mål att stötta regional utveckling i regioner med finansiella hinder (Tallberg 2007 s.74). Regionkontoren är även potentiella påverkanskanaler för olika policypocesser i EU och arbetet på hemmaplan är viktigt om kontoren ska kunna påverka olika beslut nere i Bryssel. Kontoren är därför mycket beroende av goda resurser och politiska incitament hemma i Sverige för att handling och verkställning i Bryssel ska kunna ske (Berg *et al.* 2007 s.65-66).

Exempel på olika subnationella enheter som är aktiva i Bryssel med påverkansarbete är kommuner, landsting och regioner, samverkansorgan samt länsstyrelser¹. Berg och Lindahl menar att regionkontoren är en av de mest elementära kanalerna mellan Bryssel och hemmaplan. Detta kräver att kontorens legitimitet och uppdrag, ur ett demokratiskt perspektiv, är tydligt förankrat i den politiska aktiviteten i Sverige.

¹ Bilaga 2. Kontaktmönster mellan subnationella nivåer, staten och EU. (Berg *et al.* 2007 s.66).

Detta kompliceras av att de flesta regionkontor representerar flera subnationella aktörer vilket kan göra styrningen svår att samordna (Berg *et al.* 2007 s.7, 67-68). Att på hemmaplan driva en organisationsstruktur där regional lobbying inte accepteras i kombination med, eller utan, en struktur av kommunala samverkans organ *samt* ett kontor som ska jobba för lobbyverksamheter, riskerar att hamna långt ifrån det medborgerliga inflytandet. Inom ett och samma regionkontor kan konflikter därmed uppstå i tjänstemännens faktiska roll vid regionkontoret nere i Bryssel samt vad de förväntas göra på uppdrag av regionen på hemmaplan (Berg *et al.* 2007 s.69).

Fler och fler lobbygrupper och regioner slår idag upp sina portar och aklimatiserar sig med EU:s institutions-, förhandlings- och beslutsmiljö (Jerneck *et al.* 2001 s.64). Brysselkontoren verkar dagligen med och ingår i olika typer av nätverk- och intresseorganisationer och deras jobb handlar mycket om att alliera sig med diverse etablerade policynät och Europaaktörer i Bryssel (Jerneck *et al.* 2001 s.93).

2.2 Definition av gränsorganisationer

I Finansdepartementets rapport, *Organisationer på gränsen mellan privat och offentlig sektor*, finns åtskilliga benämningar av fenomenet gränsorganisationer;

Gränsorganisationen kännetecknas av att den har intensiva och varaktiga förbindelser med båda sidor [dvs. mellan offentligt och privat, *min not*], båda gravitationscentra. Marknaden gör sig påmind i gränsorganisationen, men det gör också den offentliga uppdragsgivaren. Den dubbla kopplingen kan förorsaka interna problem. Med detta synsätt kan vi tänka oss ett gränsland – alltså ingen skarp gräns – i vilket gränsorganisationen arbetar (Ds Fi 1985 s.22).

De interna problem gränsorganisationer kan orsaka indikeras av den dubbla kopplingen mellan offentligt och privat vilken är kopplad till den demokratiska legitimiteten hos gränsorganisationerna och därigenom regionkontoren och nätverken. Detta har att göra med länkningarna till de folkvalda församlingarna hemma i Sverige (Jerneck *et al.* 2001 s.94).

En annan benämning på gränsorganisationer är den brittiska varianten, *quangos*, det vill säga quasi non-governmental organizations och definitionerna är därmed omstridda (Ds Fi 1985 s.13, 15). Även Ridley och Wilson diskuterar kring *quangos* och hänvisar bland annat till en rapport om dessa icke-statliga organisationer som säger att de kan ha en dold inverkan på regeringen som inte gör sig tydlig i den offentliga förvaltningen (Ridley *et al.* 1995 s.4).

Författarna menar även att *quangos* utgör en brokig och komplex skara av organisationer vilka genomför diverse offentliga uppdrag vid sidan av den offentliga förvaltningen och de politiskt valda institutionerna. Vad de dock har gemensamt är deras relation till kommun och stat i fråga om verksamhetens sätt att fungera men även i fråga om finansieringen (Ridley *et al.* 1995 s.4/Björkehög

s.7). Den demokratiska legitimiteten är dock en ständigt återkommande fråga i debatten om *quangos* (Ridley *et al.* 1995 s.5).

Tallberg menar att kontakter med företrädare för hemlandet på tjänstemannanivå idag är en naturlig del av det institutionella arbetet i EU. De informella nationella nätverken av tjänstemän i Bryssel har stadigt ökat de senaste åren och regionkontoren representerar en form av dessa (Tallberg 2007 s.91). Huruvida organisationer med fötter i både den privata och den offentliga sfären hanterar sina dubbla roller genererar såväl positiva som negativa värdeaddningar (Ds Fi 1985 s.5).

När Lundquist diskuterar offentlig förvaltning pratar han om statens, landstingens och kommunernas förvaltning, de sistnämnda står för regionkontorens regi (Lundquist 1998 s.24). Skiljelinjen mellan det privata och det offentliga sätts på sin spets i och med globaliseringen och inte allra minst av EU. Det tas beslut om känsliga och viktiga frågor i transnationella nätverk med ämbetsmän och lobbyister som befinner sig långt ifrån både sina medborgare och politiker (Lundquist 1998 s.164-165).

2.2.1 Gränsorganisationers demokratiska legitimitet

Många väljare ställer sig skeptiska till globaliseringen och det ökade omvärldsberoendet med rädsla för att demokratin blir lidande. Denna tveksamma inställning är inte mindre på regional nivå vilket kan resultera i att uppdragsgivarna hemma i Sverige inte alltid bistår regionkontoren med kvalifikationer i vissa frågor (Jerneck *et al.* 2001 s.71).

Detta resonemang föranleder vikten av tydliga krav på demokratisk legitimitet för den regionala och *quango*-liknande lobbyverksamhet regionkontoren driver i Bryssel. Den demokratiska legitimiteten går hand i hand med medborgarnas krav på att regionkontoren ska ta ett politiskt ansvar när de bedriver sina verksamheter (Jerneck *et al.* 2001 s. 71-72).

När Jerneck och Gidlund talar om legitimitet i förhållande till gränsöverskridande organisationer som regionkontoren utgör, utgår de från den representativa demokratin. Regionkontorens demokratiska legitimitet diskuteras i skepnaden av deras förankring i rådande politiska sammanslutningar och hur pass transparenta de är inför allmänheten (Jerneck *et al.* 2001 s.72).

Den förlängda arm regionkontoren bildar kan leda till en mer oklar och självständig förvaltning vilket kan få implikationer på kontorets demokratiska legitimitet. Författarna menar att en frånvaro av demokratisk legitimitet i denna bemärkelse gör att man kan uttrycka tvivel om organisationens verksamhet samt att ett intern trovärdighetskonflikt av detta slag orsakar yttre försvagningar (Jerneck *et al.* 2001 s.72).

2.2.2 Definition av tjänstemannen

Lundquist ifrågasätter bland annat vem det är som har ansvaret för demokratins existens och överlevnad. Förutom det ansvar vi medborgare bär har den offentliga ämbetsmannen en nyckelroll dels som demokratins tjänare men även som demokratins väktare (Lundquist 1998 s.11-12). En enhetlig benämning på den offentliga förvaltningens samtliga anställda är inte helt lätt att nå. Ordet ämbetsman kan dock likställas med en tjänsteman som utför självständiga uppgifter och tjänstemannarollen inom regionkontoren utgör en form av denna roll (Lundquist 1998 s.19).

Svensk förvaltning, i vilken regionkontoren ingår, har avgörande och betydande makt på olika sätt och bland annat omvandlar den det politiska pratet till reell handling. Förvaltningen är således den del av det offentliga som har den tydligaste och mest direkta kontakten med den enskilde medborgaren vilket i sin tur leder till att statens legitimitet bestäms av förvaltningens sätt att verka (Lundquist 1998 s.25).

Den fina gränsdragningen mellan offentligt och privat samt det faktum att förvaltningens position är så pass central gör det svårare att upprätthålla en god politisk demokrati (Lundquist 1998 s.10-11). Även Lundquist understryker att dessa relationer skapar tjänstemän som parallellt med sina nationella eller myndighetsbaserade lojaliteter bygger upp andra lojaliteter. Denna mångfald gör det svårare för medborgarna att ställa krav på, i det här fallet, regionkontorens tjänstemän, samt att veta vilka demokratiska värden representanterna bör leva upp till (Lundquist 1998 s.165).

2.3 Förvaltningsmodeller

Om man tittar på den demokratiska legitimitetsdiskussionen på varje regionkontor konstaterar Jerneck och Gidlund att denna är beroende av sina uppdragsgivare och den subnationella strukturen (Jerneck *et al.* 2001 s.94). Regionkontorens demokratiska legitimitet bör därför tolkas utifrån en kategorisering av deras respektive organisationsstrukturer, vilka enligt författarna är *förvaltnings-, entreprenörs-* samt *den federativa modellen* (Jerneck *et al.* 2001 s.72).

Det utmärkande för *förvaltningsmodellen* är att denna organisationsstruktur utgör en integrerad, underordnad instans av den egna regionen eller kommunen. Denna struktur kan liknas vid ambassader och deras förhållande till sina utrikesdepartement (Jerneck *et al.* 2001 s.73). Den demokratiska legitimiteten kan här sargas av att uppdragsgivarna inte har ett samordnat intresse samt att regionkontoren inte är tydliga med sina styrningsbehov. Jerneck och Gidlund menar att detta problem kan förstärkas i och med att regionkontoren, till skillnad från den övriga förvaltningen i hemmaregionen, inte agerar på hemmaplan och därför utvecklar en mer självstyrande institution (Jerneck *et al.* 2001 s.73).

Regionkontor enligt förvaltningsmodellen besitter i stort sett samma legitimitet som övrig offentlig förvaltning men de legitimeras subnationellt och inte nationellt (Jerneck *et al.* 2001 s.94).

I *entreprenörsmodellen* representeras den regionala professionen av lobbyister som verkar på uppdrag av kommersiella krafter. Här ställs lobbyisten personligen till svars om denna verkar på ett olämpligt sätt. Lobbyisten eller entreprenören finansieras enligt de kontrakt som skrivs och uppdragsgivarna har inte någon bra inblick i hur projektpengarna i slutändan disponeras (Jerneck *et al.* 2001 s.75-76). Legitimitetsstatusen blir enligt entreprenörsmodellen mer oklar eftersom ett privat företag inte kan ta medborgarnas intressen i beaktning, även om uppdragsgivaren har demokratisk legitimitet. Här är det de privata intressena som styr och värdena handlar mer om effektivitet än om demokrati (Jerneck *et al.* 2001 s.95).

I den sistnämnda organisationsstrukturen, *den federativa modellen*, ingår alla icke-kommersiella regionkontor med flera olika uppdragsgivare där även privata intressen existerar. Regionkontor enligt denna federativa modell har huvudmän som antingen består av offentliga aktörer eller privata- och offentliga uppdragsgivare (Jerneck *et al.* 2001 s.77). Här blir legitimitetssituationen än mer komplicerad eftersom det finns många olika huvudmän och ansvarsrelationerna till de folkvalda organen blir därför luddiga (Jerneck *et al.* 2001 s.95/Björkehög 2004 s.9).

Om man ser till den demokratiska legitimiteten kan det problematiska ligga i att dessa olika organisationsstrukturer inte sällan har en suddig ansvarsrelation till de folkvalda organen (Jerneck *et al.* 2001 s.99). Regionkontoren måste kunna legitimera sina intressefokus och enligt författarna står denna legitimeringsform i relation till företrädarnas möjlighet att uppnå de mål som uppdragsgivarna har satt. De regionala helhetsbehoven blir, som konsekvens av ett blandat huvudmannaskap, mycket svåra att greppa och leva upp till (Jerneck *et al.* 2001 s.99).

2.3.1 Personliga kvalifikationer inom förvaltningen

För att den enskilde ämbetsmannen ska agera i linje med den politiska demokratin krävs en stor portion civilkurage, vilken Lundquist understryker. Vad som främjar civilkurage har att göra med, dels ämbetsmannens roll på personplanet, dels ämbetsmannens personliga egenskaper. Lundquist menar att de rollegenskaper som eftersträvas är sådana som ger ämbetsmannen en rimlig grad av handlingsfrihet medan de personliga egenskaper som önskas är sådana som ger ämbetsmannen handlingsförmåga (Lundquist 1998 s.191).

Exempel på förhållanden som främjar civilkurage både vad gäller roll- och personegenskaper är anställningstrygghet, personligt mod, yrkesstolthet samt kunskapen om vårt offentliga etos (Lundquist 1998 s.192). Det offentliga etoset innebär att ämbetsmannen ska göra det möjligt för medborgarna eller i alla fall förbättra medborgarnas kapacitet att vara en del i den demokratiska processen (Lundquist 1998 s.11).

2.4 Lobbyisten

På insidan av bokomslaget till Millers *LOBBYING - Understanding and Influencing the Corridors of Power*, står följande citat att läsa (fritt översatt):

Lobbygrupper visar var den verkliga makten ligger samt hur viktiga beslut fattas. Lobbying omfattar och förespråkar de metoder för övervakning, lagstiftningsanalyser, informationsinsamling samt tillgång till och förhandlingar med beslutsfattare på ett effektivt sätt (Miller, 1990. Min kursivering.).

Miller lyfter fram fenomenet lobbying och menar att verksamheten är som mest adekvat i fråga om starka politiska eller offentliga intressen (Miller 1990 s.158). Vidare pratar han om hur lobbying kan sätta press på olika representanter och därigenom ha stort inflytande på olika beslutsfattare och inte bara på mediernas makt samt den allmänna opinionen (Miller 1990 s.159).

2.4.1 EU och lobbying

Antalet lobbyister i Bryssel har vuxit i takt med EU:s utvidgning och en relativt färsk siffra säger att ca 15 000 personer verkar inom olika lobbygrupper, detta i kontrast till de cirka 6 000 anställda vid Europaparlamentet (Hegelund 22/4-2007). Europaparlamentets mer framträdande roll i beslutsprocesser har även bidragit till att stödja betydelsen av olika icke-statliga aktörer från det så kallade civila samhället (Lehmann *et al.* 2003 p.iv).

Det primära uppdraget för en lobbyist är att påverka olika beslutsfattare inom EU-institutionerna. Vissa intressen är formellt representerade i EU-institutionerna som arbetsmarknadens parter vilket även gäller företrädare på regionala och lokala nivåer i länder som är representerade i Region-kommittéer inom EU. Det är ganska vanligt att Kommissionen samråder med dessa kommittéer när det gäller förslag om lagstiftningar (EU-uppl. 5/3-2009).

Reglerna inom dessa lobby-samråd går under subsidiaritetsprincipen och innebär att beslut ska fattas på den politiska nivå som kan fatta det mest effektiva beslutet, så nära medborgarna som möjligt (Bomberg *et al.* 2008 s.25/EU-uppl. 5/3-2009). Reglerna för hur konsultationer ska ske med lobbyister skiljer sig åt mellan institutionerna. Eftersom fördragen säger att Kommissionen har vissa skyldigheter mot lobbyister, har denna institution i regel har en öppen inställning till det civila samhället i EU (EU-uppl. 5/3-2009).

1997 togs initiativ i Europaparlamentet om att det ska finnas ett register där lobbyisterna ska registrera sig och identifiera sig själva, vilket är viktigt för EU:s transparens och demokrati (Hegelund 22/4-2007). Registret hjälper inte bara lobbyisterna att vinna trovärdighet men även att skapa större öppenhet och transparens, både för dem som agerar inom lobbying och för EU-medborgare i allmänhet. Enligt kommissionären för administrativa frågor, Siim Kallas, är lobbyisternas jobb både viktigt och värdefullt men i gengäld kräver det att

allmänheten och de demokratiska spelreglerna respekteras (EK. 21/3-2007). Naurin menar i Skölds artikel att omfattningen av lobbyregistreringen inte är den viktigaste åtgärden för att öka legitimiteten och demokratin. Han hävdar att det huvudsakliga problemet inte är att vi *inte vet* vilka lobbyisterna är - utan *vilka* de är (Sköld 11/10-2006). En annan hake med lobbying är den skeva fördelningen av resurser och det är mindre vanligt att små icke-statliga organisationer kan göra sina röster hörda, jämfört med stora företag och branschorganisationer (Sköld 11/10-2006). I motsats till kritikerna kan EU:s institutioner betraktas som en unik och öppen sfär där olika intressen och åsikter kan ventileras (Lehmann *et al.* 2003 s.53-54).

2.4.2 Demokratisk legitimitet, transparens och ansvarsutkrävande

Det är en allmän uppfattning att EU lider av ett legitimitets-underskott vilket framgår av bristen på tydliga regler för processer, öppenhet eller juridisk granskning inom styrningen av informella förhandlingar inom EU:s olika nätverk (Wiener *et al.* 2004 s.125). Tallberg menar att det inte är konstigt att den demokratiska legitimiteten är en svår fråga inom EU med tanke på att såväl internationella som traditionella organisationer samt nationella demokratier har format EU (Tallberg 2007 s.196).

EU har övergått från att vara *output-legitimt*, det vill säga förmågan att lösa samhällsproblem till förmån för medborgarna, till att vara *input-legitimt*, det vill säga EU:s kapacitet att möta medborgarnas krav på deltagande och delaktighet (Tallberg 2007 s.202). Hoppet från den nationella till den europeiska nivån har kastat omkull premisserna för ansvarsutkrävande, representation och deltagande och medlemsstaterna har ännu inte lyckats omorganisera EU:s karaktär där ett adekvat ansvarsutkrävande och en gedigen representation existerar (Tallberg 2007 s.197). Demokratin i EU är därmed bristfällig och öppenhetsregler om den ökade allmänna insynen i EU:s institutioner, det vill säga Kommissionen, Parlamentet och Rådet, tvingar företrädarna i medlemsstaternas regeringar att ta ansvar och bemöta opinion och media i hemlandet (Tallberg 2007 s.199).

Medlemsstaterna och EU-institutionerna har börjat ta itu med att förbättra ansvarsutkrävandet samt att hantera bristen på legitimitet. Det är även troligt att EU är det enda internationella system där internationell styrning kan göras ansvarigt och legitimt (Laffan *et al.* 2000 s.96).

Naurin definierar transparens med att den har till syfte att påverka medborgarnas inställning för att stärka den offentliga legitimiteten i ett politiskt system. Den ska även påverka den demokratiska kontrollen genom ökade möjligheter för medborgarna att ställa beslutsfattare till svars för sina handlingar (Naurin 2004 s.12).

Lobbyisterna, medlemsstaterna och institutionerna är de tre viktigaste aktörerna i debatten om en konstitutionell makt. Integrationen i EU har beslutats av medlemsstaterna på många sätt och även av deras olika syn på integration. Idag, mer än någonsin, har lobbygrupper och det civila samhället makten att forma EU:s framtid (Bomberg *et al.* 2008 s.15-16).

Det faktum att EU är en öppen fråga där olika politiska nätverk med oändliga förhandlingar äger rum är också ett slags demokratisk förklaring (Laffan *et al.* 2000 s.199).

2.4.3 Regional lobbying

Regionaliseringens konsekvenser är en utveckling och cementering av den tredje beslutsnivån där EU utgör den första och nationalstaterna den andra. Detta uppstår inte ohjälpt, inte heller på initiativ av de inhemska styrena men det finns dock en gedigen mängd överstatliga organisationer som verkar och spanar för Europas regionala intressen. Majewski nämner i sammanhanget *Assembly of European Regions*, (AER), en politisk intresse- och lobbyorganisation avskild från EU och de nationella styrena, som en av de viktigaste (Majewski 2003 s.44).

Lobbying signifieras bland annat av att förhandlings- och idé-växlingen inte uppträder i offentlighetens ljus, vilket gör ordet något laddat (Jerneck *et al.* 2001 s.103). Beträffande den regionala lobbyisten är han eller hon inte bara sändare utan även informationsmottagare och relationerna mellan regionerna och EU:s institutioner är färgade av ömsesidigt givande och tagande (Jerneck *et al.* 2001 s.105). Den regionala lobbyverksamheten lyfter upp det specifika i regionkontorens involvering i olika beslutsprocesser där de regionala intressena representeras av tjänstemän eller kommersiella uppdragstagare. De öppna policyprocesserna gör att skillnaden mellan de privata och offentliga aktörernas ageranden inte är så stor (Jerneck *et al.* 2001 s.106).

Vidare diskuterar Jerneck och Gidlund *up-stream-* och *down-stream-lobbying* där den förstnämnda är den mest kostsamma och långsiktiga varianten. Här gäller det att etablera och vårda en strategi som kan påverka EU:s beslutssystem och institutioner, med andra ord vad författarna kallar *politisk lobbying* (Jerneck *et al.* 2001 s.106). Som exempel på detta är hur regionerna söker formulera adekvata intressen och stöd för den egna regionen eller att försöka göra skillnad på områden som rör regionernas egna laga genomföranden.

Beträffande själva implementerandet av redan fattade beslut agerar regionerna enligt *down-stream-lobbying*, det vill säga att de försöker tillgodogöra sig det bästa av de villkor som redan existerar. Som exempel kan det handla om att förmedla know-how som ökar regionens chanser att få finansiering till projekt (Jerneck *et al.* 2001 s.107). När författarna intervjuade representanterna för ca sju år sedan menade de att *up-stream-lobbyingen* skulle bli mer central i framtiden vilket intervjuerna kommer lyfta fram längre fram i texten (Jerneck *et al.* 2001 s.108). Lobbyisten måste först identifiera sina egna syften och mål för att veta inom vilka nätverk och policyområden man ska verka i (Jerneck *et al.* 2001 s.109).

Den regionala lobbyingen i Bryssel har skapat en arena för informell politisk maktutövning vilket signifierar väl den integrationsanpassade utvecklingspolitiken (Jerneck 2003 s.84). Staten bör välkomna dessa kommuner och regioner i politiska relationer med centralmakten och låta regionkontoren ta sitt ansvar utanför sina nationsgränser. Jerneck menar att staterna börjat inse vikten av en bra

relation till de subnationella nivåerna och regionerna, inte minst när det gäller arbetet med strukturfonderna. Som exempel har regionkontoren viss politisk information som de nationella delegationerna i Bryssel behöver medan regionerna är i behov av bidrag från den nationella Bryssel-representationen (Jerneck 2003 s.85).

3 Rolltolkningar

I följande kapitel sammanflätas de intervjuades tolkningar med den teori jag har använt mig av i uppsatsen. Underlaget till mina semistrukturerade intervjuer är således baserat på dessa teorier och jag vill därför påminna läsaren om teoriavsnitten i kap. 2. Enligt Kvale fortsätter i den meningen analysen, vilken påbörjades redan vid intervjustudet i Bryssel, under denna rubrik (Kvale 1997 s.170). Med tanke på intervjumaterialets gedigna omfattning har de mest elementära delarna plockats ut. Önskar läsaren ta del av övrig information om såväl de intervjuade som regionkontorets verksamhet finns intervjumaterialet till förfogande på begäran². Intervjuerna kommer dock föregås av en kort sammanfattning till regionkontorens framväxt.

3.1 Regionkontorens framväxt

I och med kol- och stålgemenskapen år 1951 skrevs det första kapitlet av det europeiska integrationsprojektet och detta blev avstampet för ett samarbete kantat av konstanta förändringar och reformprocesser (Tallberg 2007 s.195). Tallberg menar att EU har utvecklats till ett mer statslikt samarbete och därmed frångått ett mer traditionellt samarbete på primärt mellanstatlig basis. Inte minst globaliseringen har gjort att befogenheter, som tidigare varit nationella, istället har överförts till EU från medlemsstaterna. Konsekvensen av detta är att EU idag fastslår den gällande politiken på flera områden (Björkehög 2004 s.1/Tallberg 2007 s.197).

Jerneck och Gidlund menar att en regional utbredning mer eller mindre alltid har existerat i EG:s och EU:s institutioner. De regionala kraven beslutades och formades förut av de statliga företrädarna och den tidens integrering av EU hade därför en centraliserande prägel (Jerneck *et al.* 2001 s.54). Regionkontoren är i någon mån ett resultat av denna maktförskjutning och liksom andra organisationer verkar man i händelsernas centrum i Bryssel för att delta i de förhandlings- och beslutandeprocesser som sker inom EU:s olika institutioner. Den europeiska regionalpolitiken etablerade sig dock i EU redan på 1970-talet, i takt med att det dåvarande EG utformade en främjande integration gällande regionalpolitiken (Jerneck *et al.* 2001 s.31).

Gren skriver om Enhetsaktens inflytande på den europeiska regionalpolitiken, vilken effektiviserade beslutsfattandet inom dåvarande EG och trädde i kraft 1986 (Gren 1999 s.60). Enhetsakten tillsammans med Maastrichtavtalet, vilket i sin tur

² Läs mer i; *Bilaga 1. Uppgifter kring intervjuerna och de intervjuade.*

officiellt gjorde EU till en ”europaisk union” i början på 1990-talet, utgjorde nödvändiga incitament för att möjliggöra förstärkningarna av den inre marknadens funktionssätt, det vill säga den fria rörligheten av varor och tjänster (Viklund 1997 s.71/Jerneck *et al.* 2001 s.35).

Jerneck och Gidlund menar att det krävdes politiska initiativ av att stödja svaga länder och regioner med större bidragsmodeller och stödformer för att få igenom dessa förstärkingar (Jerneck *et al.* 2001 s.35). Med andra ord utgör ovan nämnda reformer; förverkligandet av Enhetsakten, den Inre Marknaden och Maastrichtavtalet, tydliga exempel på regionalpolitikens starka historiska samband med EG/EU:s utvidgningar (Jerneck *et al.* 2001 s.35).

Den europeiska integrationen, där närvaron av regionkontor i Bryssel exemplifierar detta, har resulterat i att upp emot 80 % av alla regler och lagar som beslutas i EU påverkar den regionala och lokala politiken. Därigenom har EU stor inverkan på subnationella händelser vilket föranleder att både kommuner och regioner är beroende av vad som händer nere i Bryssel (Jerneck *et al.* 2001 s.53).

3.1.1 East Sweden, Central Sweden och SydSam

Kommunala samverkansorgan och regioner har rätt att bedriva lobbying och regionerna har även en starkare politisk legitimitet via sina direktvalda regionfullmäktige. Denna struktur är gällande för East Sweden, Central Sweden och SydSam (Berg *et al.* 2007 s.7, 67-68). Berg och Lindahl menar vidare att våra svenska regionkontor har startat upp sina verksamheter på olika grunder och beträffande Sydsam samarbetade de inledningsvis med en tysk region och influerades av deras arbete med policypåverkan (Berg *et al.* 2007 s.48).

SydSam i Bryssel verkar som EU:s förlängda arm till Region Blekinge, Region Halland, Regionförbundet Jönköpings län, Regionförbundet Kalmar län, Region Skåne samt Regionförbundet Södra Småland (SydSam 2009, A). Därmed är SydSam en samarbetsorganisation för regionala självstyrelseorgan och kommunala samverkansorgan i Sydsverige (SydSam 2009, B). Regionkontoren har även olika agendor när de verkar i Bryssel och vad gäller Sydsam har kontoret i uppdrag att aktivt arbeta med och försöka påverka EU:s politik i Bryssel (Berg *et al.* 2007 s.49). Deras basala uppdrag är att hävda Sydsveriges intressen såväl inom Sverige som internationellt och regionkontoret representerar detta (SydSam 2009, B).

Vad gäller Central Sweden består huvudmännen av offentliga uppdragsgivare där kommuner, regioner, landsting och/eller kommunala samverkansorgan ska delge regionkontoret sina intressen (Berg *et al.* 2007 s.48). Central Sweden är Region Dalarnas, Regionförbundet Gävleborgs, Landstinget Gävleborgs, Regionförbundet Örebro läns, Örebro läns landstings samt Örebro kommuns kanal ut i Europa (Central Sweden 2009, s.4). Central Sweden understryker vikten av att kunna närma sig den europeiska gemenskapen på sina egna villkor genom att bevaka frågor som är av intresse för medlemmarna samt att göra medlemmarnas behov synliga för EU:s beslutsfattare (Central Sweden 2009, s.3-4).

Central Sweden är även projektrådgivare, nätverksbyggare samt pådrivare av politik och påverkan inom EU och fiskar på så sätt efter de rätta kontakterna (Central Sweden 2009, s.8).

I East Swedens fall består aktörerna på hemmaplan av en ännu bredare uppsättning där även Linköpings universitet agerar samarbetspartner (Berg *et al.* 2007 s.48). Regionkontoret East Sweden ägs av regionförbundet Östsam som består av regionens tretton kommuner och landstinget Östergötland (East Sweden 2008). East Swedens huvudsakliga syfte är att plocka upp information av särskilt intresse för regionen och kontoret ska på så sätt bistå regionen med EU-relaterade frågor och uppmärksamma kommande EU-projekt och policyutvecklingar. I sin broschyr menar East Sweden att de även verkar för att hitta potentiella samarbetspartners vilket de gör via nätverkandet med övriga 250 regionkontor. På detta sätt vill man etablera kontakter mellan såväl individer och organisationer både i Bryssel och på hemmaplan (East Sweden 2008).

3.2 Roller

Pettersson markerar tydligt att East Sweden inte agerar lobbyister och att hon därmed inte är expert på något område, däremot ser hon sig själv som intressebevakare och informationspidare. Pettersson menar vidare att hennes ambition är att veta var prioriteringarna ligger samt att hon verkar i Östsams tjänst. Vidare menar Pettersson att hennes roll inte handlar om att verka för den breda massan, det vill säga medborgarna. Pettersson motiverar detta med att hon bara träffar offentliga aktörer direkt i Östergötland och att det därför varken finns fog, tid eller resurser till detta. I och med att förvaltningen ska utgöra den mest direkta kontakten med den enskilde medborgaren finns här anledning att ifrågasätta denna distansierade tolkning. Enligt Lundquist resonemang påverkar denna upplevda bild statens legitimitet (Lundquist 1998 s.25).

Vidare menar informanten att hennes roll strikt handlar om att verka i det offentliga. Pettersson anser det viktigt att representera Sverige och medborgarna men ser inte sin roll ur ett medborgarperspektiv överhuvudtaget. Detta exemplifierar hur svårt det kan vara för medborgaren att ställa krav på regionkontorens tjänstemän samt vilka demokratiska värden de bör uppfylla (Lundquist 1998 s.165).

Enligt Koskull är hennes roll att vara en tjänsteman i uppdrag att ge råd om vad som är så att säga ”up-and-coming” frågor samt att hon först och främst jobbar i regionernas tjänst, i andra hand i kommunernas. I fråga om hennes syn på medborgarna menar Koskull att hon faktiskt har funderat i termer av att verka för deras intressen men att hon i sitt jobb i Bryssel känner sig ”frånkopplad” dem. Koskull menar vidare att hennes syn kontra medborgarna går i linje med att SydSam verkar som en sorts ”ambassad” i Bryssel och på det sättet menar informanten att hon gärna bistår medborgarna med information i olika ärenden. Vidare menar Koskull att i och med att regionkontoren är instrument ska det inte finnas någon kommunikation kontra medborgarna. I fråga om hur beslut fattas och

genomdrivs, menar Koskull att hon endast kan föreslå egna idéer till sina uppdragsgivare men att hon aldrig kan hitta på egna idéer som hon bara driver igenom. Detta tyder på att hon tar sin offentliga tjänstemannaroll i beaktning. Informanten menar att hon alltid har indirekta politiska kopplingar till längre projekt eftersom det gäller att hon har bas för vissa beslut men att hon kan uppträda mer autonomt i små detaljer.

Bergman menar att han jobbar i regionförbundets tjänst vilka är hans huvudmän på hemmaplan. Den otydliga styrningen gör dock att han inte känner att det är så i praktiken. Detta tyder på att de politiska incitamenten hemma i Sverige är bristfälliga vilket försämrar möjligheten för Bergman att verkställa beslut i Bryssel (Berg *et al.* 2007 s.65-66). Informanten menar med andra ord att den personliga känslan styr i vems tjänst han verkar, vilket går i linje med Lundquist resonemang om hur dessa relationer kan leda till att tjänstemännen skapar sig andra lojaliteter parallellt med de nationella (Lundquist 1998 s.165). Bergman menar att hans huvudansvar på kontoret är att ge rådgivning om EU-stöd till uppdragsgivarna på hemmaplan samt att veta vad de behöver. Som exempel jobbar han i nuläget intensivt med att påverka hur strukturfonderna ska se ut för sin egen regions vinning vilket anknyter till den regionala politikens centrala uppgifter (Tallberg 2007 s.74).

Vidare menar Bergman att många av de egentliga experterna sitter på hemmaplan men att han är den som ser helhetbehovet av EU-finansieringen i och med att han är på plats i Bryssel. Bergman menar att det i någon mening förväntas att han ska vara expert på ca 300 olika fonder och program vilket han inte kan leva upp till. Detta utgör därmed en konflikt mellan hans faktiska roll nere i Bryssel och vad uppdragsgivarna förväntar att han ska göra (Berg *et al.* 2007 s.69). Nätverkande och att driva politik och påverkan är enligt Bergman några av hans huvudsakliga uppgifter i sin roll vid Central Sweden vilket stödjer bilden av regionkontorets funktion som potentiell påverkanskanal för olika policyprocesser i EU (Berg *et al.* 2007 s.65-66). Bergman menar att hans roll i Bryssel består både i att lobba och att intressebevaka. Detta exemplifierar de dubbla rolldimensionerna.

3.3 Rollkonflikter

Redan förankrad i Bryssel efter praktikplatser vid både Kommissionen och Exportrådet besatt Koskull gedigna erfarenheter av EU-världen när hon började vid SydSam. Informanten menar dock att detta inte alltid upplevs som en fördel eftersom uppdragsgivarna på hemmaplan gärna skulle se att hon var mer regionalt kopplad både i sin bakgrund och i hennes sätt att verka i Bryssel. Koskull menar att tillhörigheten är någonting som uppfattas som central av huvudmännen på hemmaplan. Denna inställning tyder på att även uppdragsgivarna ställer sig tveksamma till den internationella utvecklingen vilket leder till att regionrepresentanten inte alltid får uppbackning och förtroende från hemmaplan i sitt arbete i Bryssel (Jerneck *et al.* 2001 s.71).

Koskull menar att även om det är i Bryssel hon verkar ligger verkligheten i regionerna och detta respekterar hon fullt ut. Hon menar dock att hon känner en viss frustration i att man på hemmaplan kör sin svenska stil och att hon ofta får hävda sig inför sina uppdragsgivare och försäkra dem om att de måste lita på att hon gör sitt jobb. Enligt Koskull är konsekvensen av den dåliga samordningen och styrningen från uppdragsgivarna hemifrån att hon får stå för mycket av kommunikationen själv när det egentligen handlar om att det ska förekomma en samverkan. Detta indikerar att det tänkta ömsesidiga samarbetet inte håller i praktiken när den gemensamma målsättningen uteblir (Jerneck *et al.* 2001 s.99, 105). Informanten upplever detta som frustrerande och det finns med andra ord inga tydliga direktiv från hemmaplan.

Koskull menar att spretigheten i styrningen, med olika stora kommuner med olika resurser, gör det svårt för henne att ha tydligt fokus i sitt arbete i Bryssel. Hon menar vidare att Brysselvärlden helt klart går snabbare än den på hemmaplan vilket leder till frustration samt att man på hemmaplan inte förstår vikten av vem som är regionernas ansikte utåt. Koskull menar även att hennes roll är mycket ansvarstagande och krävande och att rollkonflikten ligger i att hon inte vet hur mycket hon ska uttala sig i frågor där hon egentligen inte är expert. Informanten menar tydligt, att hon på hemmaplan räknas som en vanlig tjänsteman, och att hon ofta blir tillfrågad i rollen som denna, men att uppdragsgivarna förväntar sig att hon ska agera expert på plats i Bryssel och uttala sig som rådgivare och lobbyist. Enligt Koskull landar konflikten därmed i gränzonen mellan att vara byråkrat och förmågan att uttala sig som expert och lobbyist. Koskull menar att om hon hade suttit under en chef på SydSam hade hon aldrig blivit tillgiven samma ansvar i sin roll men att detta har gett henne ett kunskapsövertag eftersom hon delegeras ett större ansvar än vad som faktiskt står på papperet.

Bergman menar att tanken med Central Sweden är att de ska vara en del av regionsverksamheten men att det inte känns så. Han menar att uppdragsgivarna på hemmaplan vill att de till exempel ska komma hem oftare medan Bergmans tydliga känsla är att de borde vara i Bryssel jämt. Bergman menar vidare att detta är ett tecken på att de lever i skilda världar och att huvudmännen hemma inte förstår vikten av deras verksamhet i Bryssel. I linje med Bergman splittrar detta tanken om en enad regionverksamhet och det splittrar även samordningen mellan regionerna hemma i Sverige, vilket är konsekvensen av att hemmaregionerna inte har samma prioriteringar.

Informanten menar vidare att hans idéer, assistans och in-put inte kommer hemifrån och på det sättet får han inte alltid det stöd han behöver i sin roll. Brysselverksamheten uppfattas som autonomt både av honom själv och av uppdragsgivarna och med denna otydliga styrning blir han själv och verksamheten lidande menar Bergman. En frustration han lever med i sin roll är att han aldrig vet om han gör rätt eller fel eftersom tydliga direktiv och arbetsbeskrivningar saknas. Bergman har erfårit rollkonflikt i situationer där de lämnat projekt på grund av att feedback från uppdragsgivarna dött ut. Han har i sådana lägen ifrågasatts av uppdragsgivarna på hemmaplan som om han verkat illojalt och oetiskt. Bergman menar dock att det måste finnas ett givande och tagande mellan honom och uppdragsgivarna, annars verkar han förgäves i Bryssel.

3.4 Kontorets styrning

Pettersson menar att East Sweden är efterfrågansbaserat vilket betyder att idéerna kommer underifrån. Enligt Pettersson agerar East Sweden enligt *förvaltningsmodellen*, i och med att East Sweden ägs av en aktör, det vill säga regionförbundet Östergötland. I linje med de problem som kan uppstå enligt förvaltningsmodellen upplever Pettersson en tveksamhet till ett samordnat och tydligt intresse från hemmaplan (Jerneck *et al.* 2001 s.73).

Vidare menar Pettersson att det definitivt uppstår motsättningar mellan henne och uppdragsgivarna hemma i Sverige i och med att politikerna inte förstår vad som är viktigt att prioritera nere i Bryssel. Pettersson menar att den stora skillnaden mellan den kommunala politiken på hemmaplan och de stora frågorna hon möter nere i Bryssel är en konsekvens av denna oförståelse. Pettersson menar att detta samordningsproblem på hemmaplan är frustrerande och att det även bottnar i att kommunerna är så olika stora vilket gör att det blir enorma glapp i förhållande till prioriteringar och intressen. Den brokiga blandningen av huvudmän splittrar därmed hennes arbetsfokus och prioriteringar (Berg *et al.* 2007 s.7).

Koskull menar att i fråga om styrningsmodell kan hon känna igen SydSams verksamhet både i *förvaltningsmodellen* och i *den federativa modellen*, men att SydSam lutar mer åt den förstnämnda. Dels eftersom hon upplever sig verka ambassadlikt, dels eftersom en stor del av hennes situation som verksam i Bryssel handlar om kommunernas svårigheter att visa samordning och tydliga direktiv. Koskull menar att detta resulterar i att hon får svårt att precisera vad hon har för behov vilket är utmärkande för denna styrningsmodell (Jerneck *et al.* 2001 s.73,77). De dåliga direktiven leder inte sällan enligt Koskull till konflikter mellan uppdragsgivarna och henne själv ifråga om olika viljor om vad de tycker att hon ska driva för frågor i Bryssel. Detta tunnar ut den demokratiska legitimiteten i och med att regionkontoren legitimeras subnationellt och inte nationellt (Jerneck *et al.* 2001 s.94). Ibland leder Koskulls frustration till att hon går runt regionerna och istället går hon direkt till kommunerna och ber om klara besked, vilket är konsekvensen av en oklar ansvarsrelation (Jerneck *et al.* 2001 s.99).

Vidare problem, menar Koskull, är att kommunerna ser till sina egna intressen och försöker dra ut så mycket fördelar för sina egna behov som möjligt. Koskull menar att konsekvenser av detta problem är att kommunerna kan kontakta henne direkt för att föra fram sina behov istället för att samordna sig med de övriga samarbetsparterna innan. Kommunerna ser därmed på SydSam som en resurs att utnyttja. Därmed, menar Koskull, råder det en viss grad av okoordinering mellan uppdragsgivarna vilket innebär att man saknar strategier för hur man ska utveckla sin regionala EU-politik på ett koordinerat sätt.

Bergman menar att uppdragsgivarnas direktiv skiljer tydligt åt mellan län, kommun och region och att dessa ofta är mycket otydliga. Med andra ord, menar Bergman, är styrningen mycket otydlig och divergerande vilket splittrar honom i hans arbete. Bergman menar även att om de inte får tydliga direktiv hemifrån gör

kontoret till slut som de vill i vissa frågor vilket gör att den politiska förankringen till Sverige uteblir (Berg *et al.* 2007 s.69).

Central Swedens styrelse har stort förtroende för Brysselkontorets direktör Maria Fogelström Kylberg och hon är således den som sätter upp verksamhetsplanen vilken styrelsen kan ändra i om så önskas³. Bergman menar att han har stort förtroende för henne och denna anställningstrygghet främjar därmed hans civilkurage och därigenom hans rollegenskaper som tjänsteman (Lundquist 1998 s.192). Beträffande styrningsmodellen känner Bergman igen sig i *förvaltningsmodellen* i det att han verkas som offentlig tjänsteman i Bryssel men att han samtidigt lobbar i det privata. Även han upplever tydliga problem i styrning och direktiv (Jerneck *et al.* 2001 s.73). De tre kontorens blandning av olika subnationella aktörer har lett till en otydlig politisk förankring hemma i Sverige vilket betyder att kontorens uppdrag och legitimitet inte är demokratiskt förankrade (Berg *et al.* 2007 s.7, 67-68).

3.5 Lobbyrollen

Pettersson menar att East Sweden framförallt driver frågor via nätverk och som exempel samlar kontoret i ståndpunkter vilka de förmedlar till Assembly of European Regions (AER), vilken är en av de viktigaste icke-statliga lobbyorganisationerna inom EU (Majewski 2003 s.44).

Pettersson menar att East Sweden inte är en stark lobbyist i och med att de verkar i Östsams tjänst och ingen annans. Informanten menar vidare att East Swedens kontor är en ung organisation bestående av politiker som inte har jobbat med lobbyfrågor tidigare. I sammanhanget menar Pettersson dock att intresset för att kunna påverka politiskt har ökat men att East Sweden fortfarande nätverkar och inget annat. Hon tillägger även att många offentliga verksamheter inte vill betrakta sig själva som lobbyister vilket påminner om ordets laddade innebörd (Jerneck *et al.* 2001 s.103). Här uppdragas en bild av att rollen som nätverkare och lobbyist inte går hand i hand vilket inte stämmer överens med de använda lobbyteorierna⁴. Vidare poängterar Pettersson att East Sweden inte har några privata uppdragsgivare och att om en sådan skulle kontakta henne för att få tips om privata intressen kan hon som representant för kontoret endast förmedla know-how. Hon menar vidare att näringslivsfokuset är mycket viktigt i den offentliga verksamheten idag men att East Sweden inte verkar för näringslivet.

När det kommer till frågan om lobbying menar Koskull att SydSam definitivt ser sig som lobbyister och hon ger ett tydligt exempel på detta där SydSam ingår i en lobbygrupp på ca 20-25 olika regionkontor från olika delar av Europa. Koskull ger klara exempel på hur hon varit med och lobbat till fördel för uppdragsgivarna på hemmaplan där problem i Blekinge kommun lyfts fram i denna lobbygrupp.

³ Läs mer om Central Sweden; www.centrawsweden.se

⁴ Läs mer i kap. 2.4.3

I och med att en representant från Generaldirektoratet för regionalpolitik ingår i lobbygruppens möten, förs hennes åsikter fram till beslutsfattande nivå⁵. Detta visar att regionkontoren ingår i de tre viktigaste aktörerna i den konstitutionella makten i EU (Bomberg *et al.* 2008 s.15-16).

Vad gäller *up-stream*- och *down-stream* lobbying, menar Koskull att SydSam verkar i båda formerna. Informanten menar att hon både agerar politisk pådrivare och användare av redan implementerade beslut. Koskull menar att det är väldigt tids- och resurskrävande att agera och att hon därför måste se till att hon skaffar sig de rätta kontakterna samt att hon håller sig à-jour. Detta stämmer överens med Jerneck och Gidlunds resonemang kring dessa lobbyvarianter (Jerneck *et al.* 2001 s.106). Koskull menar generellt att SydSam i mångt och mycket liknar en branschorganisation men att den distinkta skillnaden ligger i att ett enskilt företags lobbyister kan fatta mycket snabbare beslut medan förankringsformerna går mycket trögare för ett regionkontor som SydSam med sina sex uppdragsgivare. Detta påminner om den fina gränsdragningen mellan privata och offentliga organisationer (Ds Fi 1985 s.22).

Bergman ger ett konkret exempel på sitt nätverkande i en lobbygrupp bestående av regionrepresentanter från hela Europa som heter ”Rotopi” vilken jobbar med strukturfonderna. I och med att chefen för Regionaldirektoratet för regionalpolitik, Dirk Ahner, medverkar i gruppen menar Bergman att han kan direktpåverka ända in i EU-organet. Bland annat, menar Bergman, har han drivit fram förenklingar av bidragsansökningar för en effektivisering av svenska redovisningssystem. Informanten har sett flera exempel på hur han har varit med och påverkat och medbeslutat direkt in i EU-organet utifrån rapporter och utkast där hans åsikter till fördel för Central Sweden funnits med.

På detta sätt, menar Bergman, är han konkret med och gör skillnad för Central Swedens framtid. Han menar att detta är ett mycket tydligt exempel på hur han driver lobbying i Bryssel. Detta visar på hur dessa nätverk har skapat starka relationer med varandra och belyser väl den integrationsanpassade uthvecklingpolitiken (Jerneck 2003 s.84).

Bergman menar vidare att han lobbyar i linje med både *down-stream modellen* och *up-stream modellen*. Den förstnämnda lobbymodellen är dock tydligare i och med att han mest lobbyar för att dra hem pengar till regionen men att hans engagemang och påverkan i ”Rotopi” utgör ett exempel på den politiska lobbyingen och prognosen om den ökade *up-stream modellen* visar sig här stämma (Jerneck *et al.* 2001 s.108). Bergman menar dock att även om Central Sweden utgör ett kommunalt och regionalt organ är deras egentliga roll nere i Bryssel att verka som lobbyister. Informanten menar vidare att det upplevs som fult att använda sig av termerna ”lobba” och ”påverka” vilket gör att de på sin hemsida inte profilerar sig som detta. Istället, menar Bergman, utmärker sig kontoret som regionens ögon, öron och mun i Bryssel⁶. Bergman menar att Central Sweden potentiellt skulle registrera sig som lobbyverksamhet men att de inte väljer att göra det, vilket vittnar om lobbyorganisationernas stora mörkertal i EU (Sköld 11/10-2006).

⁵ Läs mer om Generaldirektoratet för regionalpolitik på; http://ec.europa.eu/dgs_sv.htm

⁶ Läs mer om Central Sweden; www.centraweden.se

3.6 Värden - demokrati, legitimitet och ansvarsutkrävande

Koskull menar att regionerna kan gå en genväg på EU-nivå via lobbyingen. Hon menar att på det sättet utgör regionerna en utmärkt form i fråga om att värna den demokratiska legitimiteten, detta eftersom regionerna och kommunerna faktiskt kan komma direkt till EU och påverka i lobbyprocesser vilket hon har erfarit.

Koskull menar dock att det är positivt att hon kan påverka direkt nere i Bryssel och förhålla sig till beslutsfattandet. Hon menar vidare att ur ett tjänstemannaperspektiv är hon alltid med och påverkar i Bryssel eftersom politiken alltid berörs. På så sätt är svensk förvaltnings roll genom regional samverkan i EU väldigt tydlig (Lundquist 1998 s.164-165). Koskull menar att regionkontoren måste känna att de har politiken bakom sig samt att uppbackningen från uppdragsgivarna är central. Detta indikerar att hon känner ansvar i sin roll som offentlig tjänsteman (Lundquist 1998 s.11-12).

Vad gäller transparens menar Koskull att hon agerar mer än öppet nere i Bryssel men att det ändå inte är hennes skyldighet att vara ansvarig inför medborgarna och detta ansvar får hemregionerna stå för istället. Koskull menar dock att hon är ansvarig mot medborgarna på det sättet att kontorets budget ska respekteras och att hon noga tänker över skattebetalarnas pengar vilka hon ansvarar över. Den finansiella förbindelsen till stat och kommun spelar med andra ord in i ansvarsrollen (Ridley *et al.* 1995 s.4-5).

Vidare menar Koskull att det finns en demokratisk aspekt med varför hon inte slänger sig in i diverse projekt som hon skulle kunna ta sig an på egen hand i Bryssel. Hon menar dock att lösningarna blir mer suboptimala och mindre skarpa ju längre man dividerar och väntar med att fatta beslut. Koskull menar att det är så verkligheten ser ut i en politisk organisation och att dessa långsamma beslut trots allt blir väldigt frustrerande. Koskull medger dock att hon ibland vill snabba på besluten men inte gör det eftersom de måste vara politiskt förankrade vilket är centralt i förhållande till demokrati och legitimitet. På så sätt brukar Koskull sin handlingsfrihet på ett eftersträvänsvärt sätt (Lundquist 1998 s.191).

Vad Koskull även tycker är bra är att Kommissionen och Parlamentet har blivit öppnare och transparentare under hennes tid i Bryssel och är ett tecken på hur den allmänna insynen i EU har förbättrats (Tallberg 2007 s.199). Hon märker detta genom att det ställs krav på att institutionerna ska vara tillgängliga på ett annat sätt idag och till exempel ligger deras telefonkataloger ute på nätet. Detta underlättar hennes jobb i vardagen eftersom hon snabbare kan få svar på frågor. Koskull menar vidare att hon känner en attitydförändring och en strävan efter legitimitet och demokrati inom EU och det sammanlagda resultatet har därmed blivit bättre. Koskull menar dock att man på hemmaplan tyvärr inte har insett denna öppenhet vilket är åter ett tecken på att man verkar i olika världar.

Pettersson menar i sammanhanget att hon påminns om värdefrågor när hon befinner sig hemma i Sverige men att detta inte berör henne i det dagliga arbetet i Bryssel, vilket indikerar att rollen i att verka på hemmaplan och i Bryssel

divergerar (Jerneck *et al.* 2001 s.103). Hon menar vidare att detta nog beror på att hon inte verkar för den breda massan, det vill säga medborgarna.

Bergman menar att när han verkar som lobbyist i Bryssel är det för regionförbundet och inte för medborgarna. Han menar att ansvaret av deras verksamhet slutligen bör utkrävas på regionförbundet och ingen annan. Vidare menar Bergman att han aldrig slagits av känslan att vara skyldig medborgaren något eftersom han aldrig jobbar med känsliga frågor i Bryssel enligt honom själv. Bergman menar att om en medborgare skulle vilja ifrågasätta någon utkrävs ansvaret till sist på styrelsen men i och med att styrelsen inte är folkvald finns inte fog för denna tanke. Tanken på medborgarperspektivet visar sig här i det närmaste obefintlig vilket går stick i stäv med tjänstemannens nyckelroll som demokratins tjänare (Lundquist 1998 s.25).

Informanten menar även att det inte finns ideologiska ställningstaganden bakom de beslut han fattar. Han känner heller inte något ansvarsutkrävande från styrelsen men att hans ansvar ändå direkt är inför styrelsen som i sin tur ansvarar för regionförbundet. I fråga om demokrati aspekter menar Bergman att om man som medborgare är missnöjd med Central Swedens jobb i Bryssel är det hemkommunerna man ska skälla på. Detta, menar Bergman, eftersom hans arbete är uppdragsbaserat. Han menar dock att han aldrig skulle verka för något som strider mot hans egen etik och moral.

4 Slutsats

Intervjuerna har gett studien en bild av vilka spänningar rollen som regionrepresentant kan innebära. Men först en påminnelse om vilka teoretiska och empiriska frågor uppsatsen inledningsvis lyfte fram;

- *Med bakgrund av regionkontorens inverkan som gränsorganisation, hur ser regionrepresentanternas bild av deras dubbla roller ut? Finns här en rollkonflikt?*
- *Vilka effekter har den demokratiska legitimiteten på regionrepresentanterna och vice versa?*
- *Ser de sig själva som lobbyister eller tjänstemän?*
- *Finns det en diskrepans mellan upplevda och förväntade roller?*

Att verka med det ena benet enligt den svenska modellen och med det andra i Bryssel har visat sig ge upphov till såväl splittrade som konfliktbaserade känslor. Splittringen ligger bland annat i den okoordinerade styrningen och samordningen på hemmaplan som resulterar i en sorts oförmåga att driva en gemensam regionalpolitik hemifrån. Det saknas helt enkelt strategier för hur man ska utveckla sin regionala EU-politik på ett koordinerat sätt.

De intervjuade har även gett exempel på hur de hamnar i rollkonflikter då de i rollen som vanliga byråkrater förväntas kunna uttala sig i frågor de känner att de inte har tillräcklig kunskap i. Konflikten hamnar här i gränsen mellan att vara en tjänsteman men att uppdragsgivarna kräver att de ska uttala sig som experter. Oklarheter om vad regionrepresentanterna ska leva upp till leder därmed till en konflikt mellan rollen som lobbyist och tjänsteman. Diskrepansen mellan upplevda och förväntade roller hamnar härmed i slitningen mellan att vara tjänsteman och expert och upplevelsen av att den faktiska rollen som verksam i Bryssel till stor del utgörs av att verka som lobbyist.

Studien visar även att det kan uppstå konflikter i regionrepresentantens roll när det ömsesidiga samarbetet mellan uppdragsgivaren och tjänstemannen uteblir. I intervjuerna framgår att denna konflikt grundas i de olika världar uppdragsgivarna på hemmaplan och representanterna i Bryssel lever i, vilket får negativa konsekvenser på regionkontorets verksamhet. Medan uppdragsgivarna eftersträvar tillhörighet till hemregionen upplever regionrepresentanten att Bryssel är den centrala arenan.

Samtliga intervjuade instämmer i uppdragsgivarnas oförmåga att driva samordnade intressen vilket resulterar i att de har svårt att vara tydliga med sina styrningsbehov. Det faktum att de upplever sig som autonoma och därigenom ibland tar besluten i sina egna händer är också en effekt av den bristfälliga styrningen. Här finns alltså belägg för att den demokratiska legitimiteten tar skada av den diffusa synkroniseringen och den uteblivna ledningen, vilket leder till att regionkontoret uppträder autonomt.

Den svaga styrningen resulterar även i att medborgarna får det svårare att utkräva ett politiskt ansvar på sina kommuner och regioner. I och med att regionkontorens legitimitet beror på vilka uppdragsgivarna är kantstöts den när direktiven sviker. Eftersom samtliga intervjuade identifierade sig enligt förvaltningsmodellen finns här skäl att tro att den otydliga ledningen hemifrån är unison samt att detta mönster avspeglar sig även i andra regionkontor. I linje med min använda teori utgör frånvaron av en stark demokratisk legitimitet anledning att uttrycka tvivel om organisationernas verksamheter. Studien visar även att den interna trovärdighetskonflikten dels består i de intervjuades känsla av att det finns ett ”vi i Bryssel” och ett ”dom på hemmaplan” dels i att hemkommunerna inte samarbetar med varandra utan istället försöker ta genvägar för sin egen vinnings skull. Det framgår även att rollen som tjänsteman och lobbyist är självklar för några men inte för alla. Att rolluppfattningarna skiftar kan tänkas bero på både de intervjuades olika personligheter och bakgrunder men även på regionkontorens sätt att verka, antingen mer politiskt eller mer implementerande. De intervjuade menar även att ordet lobbying har en känslig klang i den offentliga verksamheten som tjänsteman. Trots att samtliga intervjuade tydligt känner att de verkar i sina respektive regionförbunds tjänst divergerar känslan av att detta stämmer i realiteten.

Intervjuerna visar vidare att känslan av att verka som tjänsteman i Bryssel är präglad av mycket ansvar men även av eftertänksamhet kring etik och moral. Enligt intervjuerna grundar sig dessa värderingar i ett medborgarperspektiv endast av den anledningen att Brysselkontoren finansieras med offentliga medel. Det finns härmed anledning att ifrågasätta den subjektiva innebörden av denna etik och moral. Även om ansvaret inför medborgarna finns med i tanken är regionrepresentanternas gemensamma känsla att de är ”kopplade” från medborgarnivån. I den meningen är det värt att undra hur förvaltningen hanterar demokratiska värden. Studien visar dock att regionrepresentanterna respekterar vikten av att det ligger politiska grundbeslut i deras handlingar. De intervjuade tar sig inte för mycket friheter trots det långa avståndet från hemmaplan och den otydliga styrningen, vilket indikerar att demokratiaspekter ändå respekteras. I den bemärkelsen agerar de som demokratins väktare.

Även om down-stream lobbyingen fortfarande är tydlig, visar intervjuerna att utvecklingen har gått mot en up-stream lobbying. Förändringar av organisationsstrukturerna har skapat attitydomställningar till vilken sorts lobbying som ska bedrivas. Tolkningarna visar även att rollen som regionrepresentant har ändrats i takt med att EU har blivit öppnare och mer lättillgängligt. De intervjuade upplever att besluten fattas i snabbare takt samt att rollen som regionrepresentant i Bryssel kantas av såväl framgångar som förvirring. Den dåliga styrningen samt känslan av att vistas i olika världar blir oförenlig med visionen om att regionkontoren ska kunna fokusera på gemensamma förbättringar för sina uppdragsgivare på hemmaplan. Vilka instrument som skulle behövas för att lösa dessa problem och göra regionrepresentanternas roller mindre splittrade får bli fallet för en annan uppsats. Jag menar dock att en tydligare styrning i kombination med en omvärdering och uppbackning av regionrepresentanterna skulle minska slitningarna i deras oklara roller.

5 Referenser

- Axelsson, Christine - Johansson, Kent, 2003. Inledning, s. 8-9 i Berg, Linda *et al.* *Regionernas Europa. Belysning av den aktuella regiondebatten i Europa*. Hässleholm: Allkopiering/AM-tryck & reklam.
- Berg, Linda – Lindahl, Rutger, 2007. *Svenska kommuners och regioners kanaler till Bryssel. Subnationella nivåers försök att påverka EU:s policyprocess*. Stockholm: EO Grafiska AB.
- Björkehöj, Linda, 2004. *Effektiva gränsorganisationer. En fallstudie av regionkontoret North Sweden European Office*. Examensarbete vid Luleå tekniska universitet.
- Bomberg, Elizabeth - Peterson, John - Stubb, Alexander, 2008. *The European Union: How Does it Work?* New York: Oxford University Press.
- Central Sweden 2009. *Central Sweden Brussels – Möjligheternas mötesplats. A Meeting Place for Opportunity*. (Broschyr).
- Ds Fi 1985:7. *Organisationer på gränsen mellan privat och offentlig sektor – förstudie*
- East Sweden 2008. *East Sweden EU Office – Promoting Östergötland in Europe* (Broschyr). Linköping: Print Larsson Offsettryck AB.
- EK. 21/3-2007
”Klart med register för lobbyister”. *Europeiska Kommissionen, EU i Sverige, 2007-03-21*.
http://ec.europa.eu/sverige/news/topics/eu_issues/news_date_728_sv.htm
- Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2003. *Metodpraktikan – Konsten att Studera Samhälle, Individ och Marknad*. Stockholm: Nordstedts juridik AB.
- Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2007. *Metodpraktikan – Konsten att Studera Samhälle, Individ och Marknad*. Vällingby: Nordstedts juridik AB.
- EU-uppl. 5/3-2009
”Regler för lobbyister i EU”. *Hemsidan till EU-upplysningen Sveriges Riksdag. Senast granskad: 2009-03-05*.
<http://www.eu-upplysningen.se/Institutioner-och-beslutsprocesser/EUs-institutioner/Allmant-om-EUs-institutioner/Regler-for-lobbyister-i-EU/>
- Gren, Jörgen, 1999. *The new regionalism in the EU*. Göteborg: Elanders Graphic Systems AB.
- Hegelund, Rikard. ”Inga bindande åtaganden med frivilligt lobbyregister”. *Fria Tidningen, 2007-04-22*.
<http://www.fria.nu/artikel/19187>
- Jerneck, Magnus – Gidlund, Janerik, 2001. *Komplex flernivådemokrati. Regional lobbying i Bryssel*. Kristianstad: Kristianstad Boktryckeri AB.

- Jerneck, Magnus, 2003. Regional lobbying och flernivåstyrning, s. 84-85 i Berg, Linda *et al.* *Regionernas Europa. Belysning av den aktuella regiondebatten i Europa*. Hässleholm: Allkopiering/AM-tryck & reklam.
- Karlander, Heidi, 2003. Gränsöverskridande samarbeten mellan regioner inom EU, s. 80-81 i Berg, Linda *et al.* *Regionernas Europa. Belysning av den aktuella regiondebatten i Europa*. Hässleholm: Allkopiering/AM-tryck & reklam.
- Kvale, Steinar, 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Laffan, Brigid - O'Donnell, Rory - Smith, Michael, 2000. *Europe's Experimental Union*. New York: Routledge.
- Lehmann, Wilhelm – Tusar, Anita – Schuman, Robert - Bosche, Lars, 2003. "Lobbying in the European Union: Current Rules and Practices". Europeiska Kommissionen. URL: http://ec.europa.eu/civil_society/interest_groups/docs/workingdocparl.pdf
- Lundquist, Lennart, 1998. *Demokratins väktare*. Lund: Studentlitteratur.
- Majewski, Janerik, 2003. Några Europeiska regionala intresseorganisationer, s. 44 i Berg, Linda *et al.* *Regionernas Europa. Belysning av den aktuella regiondebatten i Europa*. Hässleholm: Allkopiering/AM-tryck & reklam.
- Miller, Charles, 1990. *LOBBYING. Understanding and influencing the Corridors of Power*. UK: Basil Blackwell.
- Naurin, Daniel, 2004. *Dressed For Politics. Why Increasing Transparency In The European Union Will Not Make Lobbyists Behave Any Better Than They Already Do*. Kungälv: Grafikerna Livréna AB.
- Ridley, F.F – Wilson, David, 1995. *The Quango Debate*. UK: Oxford University Press.
- Rosén Sundström, Malena, 2009. *Förankring av socialdemokratisk EU-politik- med rum för demokratisk debatt?* Lund: Mediatryck.
- Sköld, Maria. "EU-lobbyister ska registreras". *Göteborgs-Posten*, 2006-10-11. <http://www.gp.se/gp/jsp/Crosslink.jsp?d=913&a=301414>
- SydSam 2009, B. URL: www.sydsam.se.2009-05-23
- SydSam 2009, A. *SydSam – i en spetsregion i södra Östersjöområdet* (Broschyr). Kristianstad: Servicelaget.
- Tallberg, Jonas, 2007. *EU:s politiska system*. Pozkal (Polen): Studentlitteratur.
- Teorell, Jan – Svensson, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Författarna och Liber AB.
- Viklund, Daniel, 1997. *Att förstå EU. Sverige och Europa*. Smedjebacken: Smedjebackens Grafiska AB.
- Wallström, Margot, 2003. Förord s. 6 i Berg, Linda *et al.* *Regionernas Europa. Belysning av den aktuella regiondebatten i Europa*. Hässleholm: Allkopiering/AM-tryck & reklam.
- Wiener, Antje - Diez, Thomas, 2004. *European Integration Theory*. New York: Oxford University Press.
- www.centraweden.se
- www.eastsweden.org
- www.sydsam.se
- http://ec.europa.eu/dgs_sv.htm

6 Bilagor

Bilaga 1.

Upplysningar kring intervjuerna och de intervjuade

Intervju 1.

Plats, datum och tid: East Swedens kontor i Bryssel, 13/5-2009 kl. 12.00-13.30
Adress: Avenue Palmerston 26 B-1000 Bryssel
Närvarande: Maria Pettersson och Anna Hagström
Intervjuperson: Maria Pettersson (Kontorsansvarig)
Kontaktuppgifter: tfn: +32 2 235 00 11, +32 476 46 00 29
(intervjupersonen) e-post: maria.pettersson@eastsweden.be
Hemsida: www.eastsweden.org

Intervju 2.

Plats, datum och tid: SydSams kontor i Bryssel, 13/5-2009, 14.00-16.00
Adress: Avenue Palmerston 26 B-1000 Bryssel
Närvarande: Madeleine Koskull och Anna Hagström
Intervjuperson: Madeleine Koskull (Kontorsansvarig)
Kontaktuppgifter: tfn: +32 2 235 26 60
(intervjupersonen) e-post: madeleine.koskull@sydsam.be
Hemsida: www.sydsam.se

Intervju 3.

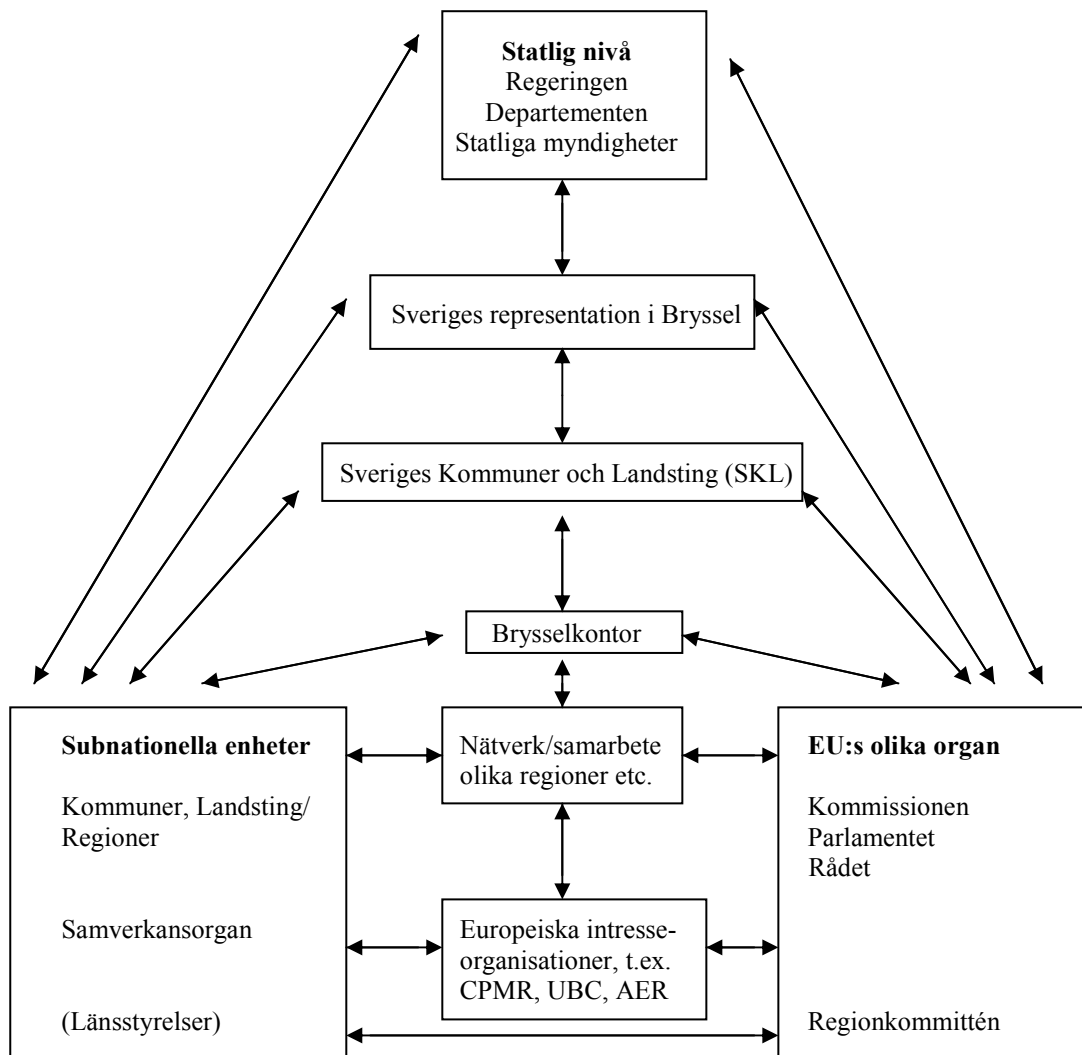
Plats, datum och tid: Central Swedens kontor i Bryssel, 14/5-2009, 10.00-12.00
Adress: Rue du Luxembourg 3 BE-1000 Bruxelles, Belgique
Närvarande: Ted Bergman och Anna Hagström
Intervjuperson: Ted Bergman (EU-handläggare)
Kontaktuppgifter: tfn: +32 2 501 08 81
(intervjupersonen) e-post: ted.bergman@centralsweden.be
Hemsida: www.centralsweden.se

Mina kontaktuppgifter:

Anna Hagström
0702-99 74 54
anna.hagstrom@hotmail.com

Bilaga 2.

Kontaktmönster mellan subnationella nivåer, staten och EU

(Se figur : Berg *et al.* s. 66)